

Explicatii suplimentare
privind aplicarea „Criteriilor si metodelor pentru aprobarea preturilor si stabilirea
tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale”, aprobate prin
Decizia presedintelui ANRGN nr. 1.078/2003

Introducere

Acest document ofera informatii suplimentare privind modul de aplicare a ‘*Criteriilor si metodelor pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*’, aprobate prin Decizia Presedintelui ANRGN nr. 1.078/2003, publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 40 din 19 ianuarie 2004, numit în continuare „Metodologie”.

Documentul reprezinta, totodata, un ghid în aplicarea prevederilor metodologiei si ofera explicatiile necesare pentru corecta fundamentare a preturilor si a tarifelor reglementate, detaliind interpretarea pe care ANRGN o confera acesteia.

Metodologia acopera activitatile reglementate ce sunt desfasurate în sectorul gazelor naturale, dupa cum urmeaza:

- a) Transportul gazelor naturale prin sistemul national de transport, inclusiv tranzitul gazelor naturale prin acest sistem;
- b) Înmagazinarea subterana a gazelor naturale;
- c) Distributia gazelor naturale prin sistemele de distributie;
- d) Furnizarea reglementata a gazelor naturale catre consumatorii captivi si/sau consumatorii care nu își exercita drepturile ce decurg din calitatea de consumator eligibil.

1. Aspecte generale

Capitolul I Principii generale

Referitor la art. 1 lit. a) Preturile finale reglementate, la care se realizeaza furnizarea reglementata a gazelor naturale, acopera toate costurile implicate de asigurarea cu gaze naturale a consumatorului final (captiv sau care nu își exercita drepturile ce decurg din calitatea de consumator eligibil). Din acest punct de vedere, pretul final reglementat acopera atât costurile aferente achizitionarii si comercializarii gazelor naturale ca marfa în sine, cât si toate costurile aferente serviciilor de transport, înmagazinare si distributie necesare ca acestea sa ajunga de la furnizor la consumatorul final.

Referitor la art. 2 Preturile finale reglementate, dupa cum a fost deja mentionat, acopera toate costurile legate de asigurarea cu gaze naturale a consumatorului final. În consecinta, preturile finale reglementate vor acoperi inclusiv costurile legate de mentinerea, la dispozitia consumatorului, a unei conexiuni cu sistemul de distributie (bransamentul) si a unei capacitati rezervate în sistemul respectiv. Aceste costuri, de mentinere în stand-by a unei conexiuni cu sistemul de distributie (bransamentul) si a unei capacitati rezervate în acest sistem, sunt acoperite de componenta fixa a pretului final reglementat, respectiv abonamentul (art. 63 si 64 din Metodologie).

Referitor la art. 3, alin. (3), lit. d) Metodologia nu acopera modalitatile de remunerare a constructiei fizice a racordurilor sau a bransamentelor. Veniturile realizate de operatori din tarifele de racordare sau din tarifele de bransare sunt considerate excluse din veniturile reglementate, iar costurile asociate constructiei unor astfel de racorduri sau bransamente sunt excluse din costurile recunoscute de ANRGN (atât costuri operationale – OPEX, cât si costuri de capital – CAPEX). În cazul racordurilor si a bransamentelor, Metodologia ia în considerare doar costurile legate de mentinerea acestora în stare de functionare, în conditii de siguranta. Aceste costuri sunt permise si recunoscute în veniturile reglementate ale operatorilor de transport si/sau de distributie.

Referitor la art 2 si art. 5 Pentru prima perioada de reglementare, tarifele de distributie si preturile finale reglementate vor fi stabilite diferentiat pe categorii de consumatori, pentru fiecare operator în parte, pentru întreaga arie de distributie deservita. Începând cu cea de a doua perioada de reglementare, în functie de cantitatea si calitatea datelor de fundamentare oferite de operatori, precum si în functie de dezvoltarea pietei interne a gazelor naturale si întarirea competitiei, ANRGN va lua în considerare oportunitatea stabilirii de tarife de distributie si preturi finale reglementate diferentiate pe unitati teritoriale mai restrânse (judet, localitati) din aria de distributie deservita de acelasi operator.

Capitolul II Definirea perioadelor de reglementare

Referitor la art. 9 Pentru operatorii de transport, de înmagazinare si/sau de distributie care încep activitatea în interiorul unei perioade de reglementare, prima perioada de reglementare se va termina odata cu terminarea perioadei de reglementare a tuturor celorlalti operatori cu activitate similara. De exemplu, pentru un operator care începe o activitate reglementata la jumatatea celei de a doua perioade de reglementare, prima perioada de reglementare va dura $2^{1/2}$ ani si se va sfârși odata cu perioada de reglementare curenta a operatorilor cu activitate similara.

Capitolul III Definirea activitatilor reglementate

Sectiunea.1 Transportul gazelor naturale

Referitor la art. 12 *Exploatarea capacitatilor de transport* se refera la toate sarcinile ce îi revin operatorului privind operarea si întreținerea sistemului de transport si pentru asigurarea functionarii acestuia în conditii de siguranta, inclusiv înlocuirea conductelor magistrale si a instalatiilor si echipamentelor aferente, odata ce acestea au atins durata lor tehnica si economica de viata.

Referitor la art. 13 *Dezvoltarea capacitatilor de transport* se refera la actiunile desfasurate de operator pentru cresterea capacitatii de transport, fie prin marirea capacitatii de transport pe conductele magistrale existente, fie prin extinderea retelei de conducte magistrale, dar fara a se referi la racordarea unor noi consumatori la conductele magistrale deja existente.

Referitor la art. 14 *Utilizarea sistemului*, pe lângă actiunile si operatiunile descrise în Metodologie, înglobeaza si transpunerea acestor servicii prestate utilizatorilor în contracte si sunt recunoscute în veniturile operatorului. Din acest punct de vedere, toate activitatile si operatiunile desfasurate de operator pentru sau în legatura cu încheierea si derularea contractelor pentru prestarea serviciilor de transport, precum si toate relatiile cu clientii derivate din prestarea acestor servicii, se subscriu *utilizarii sistemului*.

Sectiunea 2 Înmagazinarea subterana a gazelor naturale

Referitor la art. 17 *Exploatarea capacitatilor de înmagazinare subterana* se refera la toate sarcinile ce îi revin operatorului privind operarea si întreținerea sistemului de înmagazinare subterana si pentru asigurarea functionarii acestuia în conditii de siguranta, inclusiv repararea sondelor si/sau înlocuirea instalatiilor si echipamentelor aferente din subteran sau de suprafata, odata ce acestea au atins durata lor tehnica si economica de viata.

Referitor la art. 18 *Dezvoltarea capacitatilor de înmagazinare subterana* se refera la actiunile desfasurate de operator pentru cresterea capacitatii depozitului subteran, fie prin marirea capacitatii de injectie/extractie, fie prin constructia de noi sonde sau altele asemenea.

Referitor la art. 19 *Utilizarea sistemului*, pe lângă actiunile si operatiunile descrise în Metodologie, înglobeaza si transpunerea acestor servicii prestate utilizatorilor în contracte si sunt recunoscute în veniturile operatorului. Din acest punct de vedere, toate activitatile si operatiunile desfasurate de operator pentru sau în legatura cu încheierea si derularea contractelor pentru prestarea serviciilor de înmagazinare subterana, precum si toate relatiile cu clientii derivate din prestarea acestor servicii, se subscriu *utilizarii sistemului*.

Sectiunea 4 Distributia gazelor naturale

Referitor la art. 24 *Exploatarea capacitatilor de distributie* se refera la toate sarcinile ce îi revin operatorului privind operarea si întreținerea sistemului de distributie si pentru asigurarea functionarii acestuia în conditii de siguranta, inclusiv înlocuirea conductelor de distributie si a instalatiilor si echipamentelor aferente, odata ce acestea au atins durata lor tehnica si economica de viata.

Referitor la art. 25 *Dezvoltarea capacitatilor de distributie* se refera la actiunile desfasurate de operator pentru cresterea capacitatii de distributie, fie prin marirea capacitatii de distributie pe conductele existente, fie prin extinderea retelelor de distributie, fara a se referi însa la bransarea unor noi consumatori la conductele existente sau la separarea acestora.

Referitor la art. 26 *Utilizarea sistemului*, pe lângă actiunile si operatiunile descrise în Metodologie, înglobeaza si transpunerea acestor servicii prestate utilizatorilor în contracte si sunt recunoscute în veniturile operatorului. Din acest punct de vedere, toate activitatile si operatiunile

desfasurate de operator pentru sau în legatura cu încheierea si derularea contractelor pentru prestarea serviciilor de distributie, precum si toate relatiile cu clientii derivate din prestarea acestor servicii, se subscriu *utilizarii sistemului*.

Sectiunea 4 Furnizarea reglementata a gazelor naturale

Referitor la art. 27 În situatia unor consumatori care nu vor sau nu pot sa încheie un contract de cumparare a gazelor naturale cu clauze si pret negociat, acestia vor fi considerati drept captivi (nu exercita dreptul de a fi eligibili). Pentru aceasta categorie de consumatori si exclusiv pentru aceasta, furnizarea se va face în regim reglementat, respectiv în baza unui contract cu clauze standard si a unui pret aprobate de ANRGN. Clauzele contractuale standard vor fi stabilite de ANRGN în urma consultarii cu operatorii din sectorul gazelor naturale. Odata aprobate, aceste clauze nu mai pot face obiectul unei negocieri între consumator si furnizor. Pretul la care se face furnizarea pentru consumatorii considerati drept captivi, în conditiile standard din contractele aprobate de ANRGN, va fi de asemenea reglementat. Furnizorul care va realiza furnizarea în baza unui contract cu clauze si pret aprobate de ANRGN este considerat furnizor de ultima instanta. Desemnarea unui astfel de furnizor, având dreptul sa comercializeze gazele naturale pe aceasta piata captiva, se va realiza în baza regulilor de selectie emise de ANRGN, dupa consultarea cu operatorii din sector. Pretul gazelor naturale la care se realizeaza furnizarea de ultima instanta se determina prin aceeasi metodologie utilizata în calculul pretului reglementat pentru consumatorii captivi în prima perioada de reglementare, adaptata însa evolutiilor viitoare ale pietei interne a gazelor naturale. Marja furnizorului de ultima instanta va acoperi integral costurile de operare si de capital, inclusiv costul capitalului, realizate într-o maniera prudenta si eficienta pentru desfasurarea activitatii de furnizor de ultima instanta. Pentru consumatorii eligibili (care au încheiate contracte de cumparare gaze naturale cu clauze si pret negociat), nici pretul final si nici marja furnizorului nu vor fi reglementate de ANRGN, acestea urmând a se supune regulilor unei pietei libere, concurentiale.

Capitolul IV Venitul reglementat

Referitor la art. 32 Venitul aferent anului (*i*) al perioadei de reglementare (*x*), recunoscut de catre ANRGN, acopera costurile aflate sub controlul managementului operatorului (reprezentând *venitul reglementat* asa cum este definit la art. 28 alin. (1) din Metodologie) si costurile care nu sunt sub controlul managementului operatorului (reprezentând *costurile preluate directe*, asa cum sunt definite la art. 28 alin. (2) din Metodologie). Formula generala de calcul este :

$$VA^{(x)}_{i,t,ds,d,fr} = VR^{(x)}_{i,t,ds,d,fr} + CS^{(x)}_{i,t,ds,d,fr}$$

unde :

$VA^{(x)}_{i,t,ds,d,fr}$ – venitul în anul „*i*” al perioadei de reglementare (*x*), pentru una din activitatile reglementate, dupa caz;

$VR^{(x)}_{i,t,ds,d,fr}$ – venitul reglementat în anul „*i*” al perioadei de reglementare (*x*) pentru una din activitatile reglementate, dupa caz;

$CS^{(x)}_{i,t,ds,d,fr}$ – costurile preluate direct în anul „*i*” al perioadei de reglementare (*x*), pentru una din activitatile reglementate, dupa caz.

Venitul aferent anului „i” al perioadei de reglementare (x) se determina

- în cazul activitatii de transport, respectiv de înmagazinare subterana, la *nivelul veniturilor totale*, cu urmatoarea formula :

$$VA^{(x)}_{i,t,ds} = VT^{(x)}_{i,t,ds} = VRT^{(x)}_{i,t,ds} + CST^{(x)}_{i,t,ds}$$

unde :

$VA_i^{(x), t, ds}$ – venitul în anul „i” al perioadei de reglementare (x), pentru activitatea de transport, respectiv pentru activitatea de înmagazinare subterana;

$VT_i^{(x), t, ds}$ – venitul total în anul „i” al perioadei de reglementare (x), pentru activitatea de transport, respectiv pentru activitatea de înmagazinare subterana;

$VRT_i^{(x), t, ds}$ – venitul reglementat total în anul „i” al perioadei de reglementare (x), pentru activitatea de transport, respectiv pentru activitatea de înmagazinare subterana;

$CST_i^{(x), t, ds}$ - costurile totale preluate direct în anul „i” al perioadei de reglementare (x), pentru activitatea de transport, respectiv pentru activitatea de înmagazinare subterana.

- în cazul activității de distribuție, respectiv de furnizare reglementată, la *nivelul veniturilor unitare*, cu următoarea formulă :

$$VA_i^{(x), d, fr} = VU_i^{(x), d, fr} = VRU_i^{(x), d, fr} + CSU_i^{(x), d, fr} + [CUG_i^{(x), fr}]$$

unde :

$VA_i^{(x), d, fr}$ – venitul unitar în anul „i” al perioadei de reglementare (x), pentru activitatea de distribuție, respectiv pentru activitatea de furnizare reglementată;

$VU_i^{(x), d, fr}$ – venitul total unitar în anul „i” al perioadei de reglementare (x), pentru activitatea de distribuție, respectiv pentru activitatea de furnizare reglementată;

$VRU_i^{(x), d, fr}$ – venitul reglementat unitar în anul „i” al perioadei de reglementare (x), pentru activitatea de distribuție, respectiv pentru activitatea de furnizare reglementată;

$CSU_i^{(x), d, fr}$ - costurile unitare preluate direct în anul „i” al perioadei de reglementare (x), pentru activitatea de distribuție, respectiv pentru activitatea de furnizare reglementată.

$CUG_i^{(x), fr}$ - suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente și impozitul pentru gazele naturale din producția internă, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată, în anul „i” al perioadei de reglementare (x). Acest element este utilizat numai în formula venitului anual aferent activității de furnizare reglementată. Pentru activitatea de distribuție, acest termen nu se aplică.

Venitul aferent anului (i) al perioadei de reglementare (x) sta la baza determinării tarifelor pentru anul (i) al perioadei de reglementare (x), pe care operatorii sunt îndreptățiți să le practice în contractele de prestare a serviciilor de transport, de înmagazinare subterană sau de distribuție, respectiv a preturilor finale reglementate pentru activitatea de furnizare reglementată.

Referitor la art. 34 În primul an al fiecărei perioade de reglementare, *venitul reglementat* se determină pe baza *venitului de bază* VB_1 după următoarele relații de calcul:

- în cazul activității de transport, respectiv de înmagazinare subterană, *venitul reglementat total* aferent activității de transport, respectiv de înmagazinare subterană este egal cu *venitul de bază* calculat pentru respectiva activitate, conform art. 34 alin. (1) din Metodologie

$$VRT_1^{(x), t, ds} = VB_1^{(x), t, ds}$$

unde:

$VRT^{(x)}_1^{t, ds}$ – venitul reglementat total în primul an „i=1” al perioadei de reglementare (x), pentru activitatea de transport, respectiv pentru activitatea de înmagazinare subterana;

$VB^{(x)}_1^{t, ds}$ - venitul de baza aferent activitatii de transport, respectiv de înmagazinare subterana, calculat potrivit art. 34 alin. (1) si celorlalte prevederi ale Metodologiei, pentru perioada de reglementare (x).

- în cazul activitatilor de distributie, respectiv de furnizare reglementata, *venitul reglementat unitar* este egal cu *venitul de baza* calculat pentru respectiva activitate, conform art. 34 alin. (1) din Metodologie, împartit la cantitatea totala de gaze naturale estimata a fi distribuita, respectiv furnizata în primul an al perioadei de reglementare

$$VRU^{(x)}_1^{d, fr} = VB^{(x)}_1^{d, fr} / Q^{(x)}_1^{d, fr}$$

unde:

$VRU^{(x)}_1^{d, fr}$ – venitul reglementat unitar în primul an „i=1” al perioadei de reglementare (x), pentru activitatea de distributie, respectiv de furnizare reglementata;

$VB^{(x)}_1^{d, fr}$ - venitul de baza aferent activitatii de distributie, respectiv de furnizare reglementata, calculat potrivit art. 34 alin. (1) si celorlalte prevederi ale Metodologiei, pentru perioada de reglementare (x);

$Q^{(x)}_1^{d, fr}$ – cantitatea de gaze naturale estimata a fi distribuita, respectiv de a fi furnizata în regim reglementat, în primul an „i=1” al perioadei de reglementare (x), masurata la consumator, respectiv fara a fi incluse consumurile tehnologice ale operatorului.

Cantitatea de gaze naturale estimata a fi distribuita, respectiv de a fi furnizata în regim reglementat, în primul an „i=1” al perioadei de reglementare (x), se fundamenteaza de catre operatorul de distributie, respectiv de catre operatorul care realizeaza furnizarea reglementata. Prognoza privind cantitatile estimate si fundamentarea acestora se înainteza ANRGN odata cu înaintarea fundamentarilor privind stabilirea venitului de baza (art. 143, alin. 1 din Metodologie). Estimarea cantitatilor se realizeaza în conditiile standard de presiune, temperatura si de calitate a gazelor naturale prevazute în Standardul SR 3317.

ANRGN are dreptul sa ceara sau sa propuna revizuirea prognozelor înainte, urmând ca în calculul venitului reglementat unitar - $VRU^{(x)}_1^{d, fr}$, cantitatea de gaze naturale - $Q^{(x)}_1^{d, fr}$ sa se stabileasca de comun acord cu operatorul.

Tinând cont de impactul pe care deschiderea pietei interne, schimbarea metodologiilor de tarifare si procesul de privatizare al principalelor companii de distributie îl produc, pentru activitatea de distributie, respectiv de furnizare reglementata, venitul reglementat unitar - $VRU^{(1)}_i^{d, fr}$ stabilit pentru prima perioada de reglementare va fi recalculat în situatia în care diferenta între cantitatea estimata $Q^{(1)}_i^{d, fr}$ si cea efectiv distribuita, respectiv furnizata în regim reglementat este substantial diferita. Valoarea limitei de la care este permisa recalcularea venitului reglementat unitar - $VRU^{(1)}_i^{d, fr}$ va fi convenita cu fiecare operator în parte. Diferentele de venit reglementat unitar - $\Delta VRU^{(1)}_i^{d, fr}$ în plus vor fi recuperate de la operator, respectiv cele în minus vor fi recunoscute operatorului, odata cu ajustarea venitului reglementat unitar din anul urmator al primei perioade de reglementare. Diferentele de venit reglementat unitar - $\Delta VRU^{(1)}_i^{d, fr}$ vor fi calculate pentru întreaga diferenta dintre cantitatile prognozate si

cele efectiv realizate. Pentru perioadele de reglementare ulterioare ($x \geq 2$), ANRGN nu va accepta recalculari ale venitului reglementat unitar - $VRU_i^{(x), d, fr}$.

Referitor la art. 36 Sporul de eficienta economica realizat anual în perioada de reglementare este calculat ca diferenta între nivelul costurilor de operare (OPEX) aflate sub controlul operatorului, permis de ANRGN în respectivul an al perioadei de reglementare si nivelul costurilor efectiv realizate de operator în acelasi an.

Referitor la art. 37 Analiza sporurilor anuale de eficienta economica se face de catre ANRGN, pe baza informatiilor puse la dispozitia sa de catre operator, în vederea identificarii surselor din care provin aceste câstiguri : cresterea performantelor manageriale ale operatorului sau reduceri de costuri datorate unor factori externi (reduceri de taxe, impozite, contributii, scutiri sau amânari la plata, altele asemenea) .

Referitor la art. 38 Sporurile anuale de eficienta economica ce rezulta din cresterea performantelor manageriale ale operatorului vor fi pastrate de operator pentru o perioada de 5 ani, începând cu anul în care au fost obtinute. Orice alte câstiguri de eficienta vor fi trecute consumatorilor la începutul perioadei de reglementare imediat urmatoare anului în care acestea au fost obtinute.

Referitor la art. 40 Cantitatile ce sunt luate în calcul sunt cele destinate exclusiv furnizarii în regim reglementat.

La calculul sumei fixe unitare, costurile aferente gazelor naturale din depozite, ca marfa, sunt incluse în costurile generale de achizitie a gazelor naturale din import sau din intern, în functie de originea lor.

Cantitatile de gaze naturale transportate se refera atât la cantitatile de gaze naturale ce sunt transportate direct (fara a mai fi înmagazinate) de la producatori sau din import la utilizatori, cât si la cantitatile transportate pentru acestia, provenind din depozitele subterane.

Termenii formulei generale de calcul a CUG^{fr} se determina astfel:

- costul gazelor naturale din import :

$$Q_{imp}^{fr} * P_{imp} = \sum_{v=1}^r (q_v^{fr} * p_{v imp})$$

unde:

q_v^{fr} - cantitatea de gaze naturale din import provenind din contractul de import (v), destinata furnizarii reglementate, fie ca aceste cantitati sunt livrate direct utilizatorilor, pe masura ce sunt importate, fie ca sunt extrase dintr-un depozit de înmagazinare subterana în care au fost stocate anterior livrării;

$p_{v imp}$ – pretul unitar, exprimat în lei/1000 mc, aferent fiecarei cantitati q_v^{fr} .

Pretul unitar $p_{v imp}$ luat în calcul la determinarea costului gazelor naturale din import este considerat în conditii de livrare DAF România, cu toate taxele si comisioanele vamale, precum si comisionul importatorului, incluse.

Costul transportului pe parcursul extern, precum si orice alte taxe, alte obligatii legale si/sau alte costuri de orice natura implicate de acest transport sunt considerate incluse în pretul de import.

Costul transportului pe parcursul intern, precum și orice alte taxe, alte obligații legale și/sau alte costuri de orice natură implicate de acest transport nu sunt considerate incluse în prețul unitar p_{imp} și sunt recunoscute în măsura în care există obligația legală de plată a acestora și/sau sunt realizate în mod prudent și rezonabil.

- costul gazelor naturale din producția internă :

$$Q_{int}^{fr} * P_{int} = \sum_{w=1}^t (q_w^{fr} * p_{wint})$$

unde:

q_w^{fr} - cantitatea de gaze naturale din producția internă provenind din contractul (w), destinată furnizării reglementate, fie ca aceste cantități sunt livrate direct utilizatorilor, pe măsura ce producătorii le injectează în sistemul național de transport, fie ca sunt extrase dintr-un depozit de înmagazinare subterană în care au fost stocate anterior livrării;

p_{wint} – prețul unitar, exprimat în lei/1000 mc, aferent fiecărei cantități q_w^{fr} .

Prețul unitar p_{wint} luat în calcul la determinarea costului gazelor naturale din producția internă este considerat la robinetul de ieșire din stația/panoul de măsurare al producătorului.

Costul transportului în perimetrul de exploatare și/sau între acestea, precum și orice alte taxe, alte obligații legale și/sau alte costuri de orice natură implicate de acest transport, inclusiv uscarea, tratarea și/sau comprimarea gazelor naturale, precum și/sau orice alte operațiuni efectuate de producător pentru sau în legătură cu producția și livrarea acestora până la robinetul de ieșire din stația/panoul de măsurare al producătorului, sunt considerate incluse în preț.

Costul transportului de la stația/panoul de măsurare al producătorului până la robinetul de ieșire din stația de reglare-măsurare-predare la consumator/operatorul de distribuție, precum și orice alte taxe, alte obligații legale și/sau alte costuri de orice natură implicate de acest transport nu sunt considerate incluse în prețul unitar p_{wint} și sunt recunoscute în măsura în care există obligația legală de plată a acestora și/sau sunt realizate în mod prudent și rezonabil.

- impozitul pentru gazele naturale din producția internă :

$$Q_{int}^{fr} * IMP = IMP * \sum_{w=1}^t q_w^{fr}$$

unde:

IMP – impozitul pentru gazele naturale din producția internă, stabilit conform reglementărilor legale în vigoare;

q_w^{fr} - cantitatea de gaze naturale din producția internă provenind din contractul (w), destinată furnizării reglementate, fie ca aceste cantități sunt livrate direct utilizatorilor, pe măsura ce producătorii le injectează în sistemul național de transport, fie ca sunt extrase dintr-un depozit de înmagazinare subterană în care au fost stocate anterior livrării.

- costul transportului gazelor naturale, destinate a fi furnizate în regim reglementat :

$$Q_t^{fr} * T_t = \sum_{v=1}^r (q_v^{fr_{imp}} * T_t^{(v)}) + \sum_{w=1}^l (q_w^{fr_{int}} * T_t^{(w)})$$

unde:

$T_t^{(v)}$, $T_t^{(w)}$ – tarifele reglementate pentru serviciile de transport, corespunzator cantitatilor de gaze naturale din import $q_v^{fr_{imp}}$, respectiv din productia interna $q_w^{fr_{int}}$ estimate a fi transportate;

$q_v^{fr_{imp}}$ - cantitatea de gaze naturale din import provenind din contractul de import (v), destinata furnizarii reglementate, fie ca aceste cantitati sunt livrate direct utilizatorilor, pe masura ce sunt importate, fie ca sunt extrase dintr-un depozit de înmagazinare subterana în care au fost stocate anterior livrării;

$q_w^{fr_{int}}$ - cantitatea de gaze naturale din productia interna provenind din contractul (w), destinata furnizarii reglementate, fie ca aceste cantitati sunt livrate direct utilizatorilor, pe masura ce producatorii le injecteaza în sistemul national de transport, fie ca sunt extrase dintr-un depozit de înmagazinare subterana în care au fost stocate anterior livrării.

- costul serviciilor de înmagazinare a gazelor naturale, destinate a fi furnizate în regim reglementat

$$Q_{ds}^{fr} * (T_t + T_{ds}) = \sum_{v=1}^r \% q_v^{fr_{imp}} * (T_t^{(v)} + T_{ds}^{(v)}) + \sum_{w=1}^l \% q_w^{fr_{int}} * (T_t^{(w)} + T_{ds}^{(w)})$$

unde :

$T_t^{(v)}$, $T_{ds}^{(v)}$, $T_t^{(w)}$, $T_{ds}^{(w)}$ - tarifele reglementate pentru serviciile de transport si pentru serviciile de înmagazinare subterana, corespunzatoare transportului si înmagazinării unei parti din cantitatile de gaze naturale din import $q_v^{fr_{imp}}$, respectiv din productia interna $q_w^{fr_{int}}$, estimate a fi transportate din import si de la producator pâna la depozitele subterane si înmagazinate;

$\% q_v^{fr_{imp}}$ - cota parte din cantitatea de gaze naturale din import provenind din contractul de import (v), destinata furnizarii reglementate, estimata a fi stocata în depozitele de înmagazinare subterana;

$\% q_w^{fr_{int}}$ - cota parte din cantitatea de gaze naturale din productia interna provenind din contractul (w), destinata furnizarii reglementate, estimata a fi stocata în depozitele de înmagazinare subterana.

Suma fixa unitara - CUG^{fr}, stabilita la începutul fiecarui an al perioadei de reglementare pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale, va fi recalculata de ANRGN pe parcursul anului, în situatia în care modificari ale preturilor gazelor naturale din productia interna sau din import, respectiv ale tarifelor reglementate, induc o variatie mai mare de +/- 5% a sumei fixe unitare - CUG^{fr}.

Referitor la art. 42 Cantitatile de gaze naturale Q_{imp}^{fr} – cantitatea anuala de gaze naturale din import si, respectiv, Q_{int}^{fr} – cantitatea anuala de gaze naturale din productia interna, sunt cantitatile ce urmeaza a fi furnizate consumatorilor finali, masurate la consumator, respectiv fara cosumurile tehnologice ale furnizorului. Suma cantitatilor din import si din intern ($Q_{imp}^{fr} + Q_{int}^{fr}$) va fi egala cu $Q_1^{(x) fr}$ – cantitatea de gaze naturale estimata a fi furnizata în regim reglementat, masurata la consumator, respectiv fara a fi incluse consumurile tehnologice ale operatorului (vezi art. 34 si art.47).

$$Q_1^{fr} = Q_{imp}^{fr} + Q_{int}^{fr}$$

Referitor la art. 44, art. 45, art. 46 si art.47 Venitul reglementat este ajustat anual, pentru fiecare an al oricarei perioade de reglementare, cu exceptia primului an ($i = 1$), cu o formula generala de tipul :

$$VR_i^{t, ds, d, fr} = VR_{i-1}^{t, ds, d, fr} * (1 + RI - X^{t, ds, d, fr})$$

unde :

$VR_i^{t, ds, d, fr}$ – venitul reglementat în anul „i” al oricarei perioade de reglementare;

$VR_{i-1}^{t, ds, d, fr}$ – venitul reglementat în anul „i-1” al oricarei perioade de reglementare;

RI – rata inflatiei estimata pentru anul „i”, utilizata la fundamentarea bugetului de stat;

$X^{t, ds, d, fr}$ – rata de crestere a eficientei economice a activitatii, stabilita la începutul perioadei de reglementare distinct pentru fiecare activitate si pentru fiecare operator. În prima perioada de reglementare, valoarea $X^{t, ds, d, fr} = 0$ pentru toti operatorii.

- în cazul activitatii de transport, respectiv de înmagazinare subterana, ajustarea se realizeaza la nivelul *venitului reglementat total* aferent activitatii de transport, respectiv de înmagazinare subterana, cu urmatoarea formula :

$$VRT_i^{t, ds} = VRT_{i-1}^{t, ds} * (1 + RI - X^{t, ds})$$

unde:

$VRT_i^{t, ds}$ – venitul reglementat total în anul „i” al oricarei perioade de reglementare, pentru activitatea de transport, respectiv de înmagazinare subterana;

$VRT_{i-1}^{t, ds}$ – venitul reglementat total în anul „i-1” al oricarei perioade de reglementare, pentru activitatea de transport, respectiv de înmagazinare subterana;

RI – rata inflatiei estimata pentru anul „i”, utilizata la fundamentarea bugetului de stat;

$X^{t, ds}$ – rata de crestere a eficientei economice a activitatii de transport, respectiv de înmagazinare subterana, stabilita la începutul perioadei de reglementare distinct pentru fiecare activitate si pentru fiecare operator. În prima perioada de reglementare, valoarea $X^{t, ds} = 0$ pentru toti operatorii.

- în cazul activitatii de distributie, respectiv de furnizare reglementata, ajustarea se realizeaza la nivelul *venitului reglementat unitar* aferent activitatii de distributie, respectiv de furnizare reglementata, cu urmatoarea formula :

$$VRU_i^{d, fr} = VRU_{i-1}^{d, fr} * (1 + RI - X^{d, fr}) * (EGC^{d, fr})$$

unde:

$VRU_i^{d, fr}$ – venitul reglementat unitar în anul „i” al perioadei de reglementare, pentru activitatea de distributie, respectiv de furnizare reglementata;

$VRU_{i-1}^{d, fr}$ – venitul reglementat unitar în anul „i-1” al perioadei de reglementare, pentru activitatea de distributie, respectiv de furnizare reglementata;

RI – rata inflatiei estimata pentru anul „i”, utilizata la fundamentarea bugetului de stat;

$X^{d, fr}$ – rata de crestere a eficientei economice a activitatii de distributie, respectiv de furnizare reglementata, stabilita la începutul perioadei de reglementare distinct pentru fiecare activitate si pentru fiecare operator. În prima perioada de reglementare, valoarea $X^{d, fr} = 0$ pentru toti operatorii.

$EGC^{d, fr}$ - formula de ajustare a venitului reglementat unitar în anul „i”, prin care se cuantifica influenta unor elemente generatoare de costuri pentru activitatea de distributie. Formula se determina individualizat pentru fiecare operator, pe baza statistica, la începutul perioadei de reglementare, conform art. 133 si art. 134 din Metodologie

Venitul anual aferent fiecarui an al perioadei de reglementare, cu exceptia primului an „i = 1”, se determina cu urmatoarele formule :

- în cazul activitatii de transport, respectiv de înmagazinare subterana:

$$VT_i^{t, ds} = (VRT_i^{t, ds} + CS_i^{t, ds}) + CE_{i-1}^{t, ds} + DDP_i^{t, ds} \\ + DCS_{i-1}^{t, ds} + DVRT_{i-1}^{t, ds} + DINV_{i-1}^{t, ds}$$

unde :

$VT_i^{t, ds}$ – venitul total în anul „i” al oricarei perioade de reglementare, pentru activitatea de transport, respectiv de înmagazinare subterana ;

$VRT_i^{t, ds}$ – venitul reglementat total în anul „i” al oricarei perioade de reglementare, pentru activitatea de transport, respectiv de înmagazinare subterana

$CS_i^{t, ds}$ – costurile preluate direct în anul „i” se adauga venitului reglementat total, conform art. 34, alin. 1 si 2 din Metodologie;

$CE_{i-1}^{t, ds}$ – costuri neprevazute, în anul „i-1”, datorate aparitiei unor factori imprevizibili, externi si în afara controlului operatorului, explicitate în art. 131;

$\Delta DP_i^{t, ds}$ – diferenta dintre valoarea maxima recunoscuta de ANRGN în costurile operatorului, pentru plata unor despagubiri, penalitati sau altele asemenea rezultând din standardul de performanta al activitatii si cea recunoscuta pentru anul „i-1”. Costurile de aceasta natura se includ în formula de calcul a venitului de baza si în formulele de ajustare anuale, dupa elaborarea standardelor de performanta specifice. La determinarea valorii $\Delta DP_i^{t, ds}$, vor fi considerate costurile de aceasta natura incluse în *venitul de baza*, ajustate anual prin formula $(1+RI-x)$ si costurile estimate pentru anul „i”, având în vedere stimularea operatorilor în reducerea anuala a acestei categorii de costuri. Valoarea procentului de reducere anuala a sumelor recunoscute de catre ANRGN cu titlul de despagubiri, penalitati sau altele asemenea, rezultând din standardul de performanta al activitatii, se stabileste la începutul perioadelor de reglementare.

$\Delta CS_{i-1}^{t, ds}$ – diferenta dintre costurile preluate direct, incluse în venitul total în anul „i-1” si cele efectiv realizate în acelasi an, conform celor explicitate în art. 132;

$\Delta VRT_{i-1}^{t, ds}$ – componenta de corectie a venitului reglementat total, calculata ca diferenta dintre venitul reglementat total în anul „i-1” si cel efectiv realizat în acelasi an, ajustata cu rata reglementata a rentabilitatii capitalului, pe baza formulei :

$$\Delta VRT_{i-1}^t = (1+RoR) \times (VRT_{i-1}^t - V_{realizat})$$

$\Delta INV_{i-1}^{t, ds}$ – componenta de corectie pentru capitalul investit în anul „i-1”, calculata conform Metodologiei si metodologiilor de evaluare aprobate de ANRGN, publicate la începutul fiecărei perioade de reglementare.

- în cazul activitatii de distributie, respectiv de furnizare reglementata

$$VU_i^{d, fr} = (VRU_i^{d, fr} + CSU_i^{d, fr} + CUG_i^{fr}) + CEU_i^{d, fr} + DDPU_i^{d, fr} + DCSU_{i-1}^{d, fr} + [DINVU_{i-1}^d] + [DCUG_{i-1}^{fr}]$$

unde :

$VU_i^{d, fr}$ – venitul unitar în anul „i” al perioadei de reglementare, pentru activitatea de distributie, respectiv de furnizare reglementata;

$VRU_i^{d, fr}$ – venitul reglementat unitar în anul „i” al perioadei de reglementare, pentru activitatea de distributie, respectiv de furnizare reglementata;

$CSU_i^{d, fr}$ – costurile unitare preluate direct în anul „i” se adauga venitului reglementat unitar, conform art. 34, alin. 1 si 2 din Metodologie;

CUG_i^{fr} - suma fixa unitara pentru acoperirea costurilor legate de achizitia gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente si impozitul pentru gazele naturale din productia interna, destinate revânzarii în cadrul activitatii de furnizare reglementata, în anul „i”. Acest element este utilizat numai în formula venitului anual aferent activitatii de furnizare reglementata. Pentru activitatea de distributie, acest termen nu se aplica.

$CEU_i^{d, fr}$ – costuri unitare neprevazute, realizate în anul „i-1”, datorate aparitiei unor factori imprevizibili, externi si în afara controlului operatorului, explicitate în art. 131. Costurile unitare neprevazute se calculeaza cu formula :

$$CEU_i^{d, fr} = CE_{i-1}^{d, fr} / Q_i^{d, fr} \times (1 + RoR^{d, fr})$$

unde :

$CE_{i-1}^{d, fr}$ – costuri totale neprevazute, realizate în anul „i-1” din activitatea de distributie, respectiv de furnizare reglementata;

$Q_i^{d, fr}$ – cantitatea de gaze naturale ce urmeaza a fi distribuita, respectiv furnizata în mod reglementat în anul „i”;

$RoR^{d, fr}$ – rata reglementata a rentabilitatii capitalului în perioada de reglementare, pentru activitatea de distributie, respectiv de furnizare reglementata.

$DDPU_i^{d, fr}$ – diferenta unitara dintre valoarea maxima recunoscuta de ANRGN în costurile unitare ale operatorului pentru plata unor despagubiri, penalitati sau altele asemenea rezultând din standardul de performanta în anul „i” si cea recunoscuta pentru anul „i-1”. Costurile de aceasta natura se includ în formula de calcul a venitului de baza si în formulele de ajustare anuale, dupa elaborarea standardelor de performanta specifice. La determinarea valorii unitare $\Delta DPU_i^{d, fr}$, vor fi considerate costurile de aceasta natura incluse în *venitul de baza*, ajustate anual prin formula $(1+RI-x)$ si costurile estimate pentru anul „i”, având în vedere stimularea operatorilor în reducerea anuala a acestei categorii de costuri. Valoarea procentului de reducere anuala a sumelor recunoscute de catre ANRGN cu titlul de despagubiri, penalitati sau altele

asemenea, rezultând din standardul de performanta al activitatii, se stabileste la începutul perioadelor de reglementare.

$DCSU_{i-1}^{d,fr}$ – diferenta dintre costurile unitare preluate direct, incluse în venitul total în anul „i-1” si cele efectiv realizate în acelasi an, conform celor explicate în art. 132. Costurile unitare preluate direct se determina cu formula :

$$\Delta CSU_{i-1}^{d,fr} = (1 + RoR^{d,fr}) \cdot \frac{(CSU_{i-1}^{d,fr} - CSU_{i-1,actual}^{d,fr}) \cdot Q_{i-1,actual}^{d,fr}}{Q_i^{d,fr}}$$

unde:

$CSU_{i-1}^{d,fr}$ - costurile unitare preluate direct estimate pentru anul „i-1” din activitatea de distributie, respectiv furnizare reglementata;

$CSU_{i-1,actual}^{d,fr}$ - costurile unitare preluate direct efectiv realizate în anul „i-1” din activitatea de distributie, respectiv furnizare reglementata;

$Q_{i-1,actual}^{d,fr}$ - cantitatea de gaze naturale efectiv distribuita, respectiv furnizata în anul „i-1”;

$Q_i^{d,fr}$ - cantitatea de gaze naturale estimata a fi distribuita, respectiv furnizata în anul „i”;

$RoR^{d,fr}$ - rata reglementata a rentabilitatii capitalului în perioada de reglementare.

$DINVU_{i-1}^d$ – componenta unitara de corectie pentru capitalul investit în anul „i-1”, pentru înlocuirea imobilizarilor corporale amortizate integral conform regulilor privind amortizarea reglementata, aflate în functiune la 31 decembrie 2004. Acest element de corectie este utilizat numai în formula de ajustare a veniturii anuale aferente activitatii de distributie. Pentru primul an „i=1” al fiecarei perioade de reglementare, termenul $\Delta INVU_{i-1}^d = 0$. Pentru activitatea de furnizare reglementata, acest termen de corectie nu se determina. Formula de calcul a termenului este urmatoarea:

$$\Delta INVU_{i-1}^d = \frac{\left(\frac{1}{n} + RoR^d\right) \cdot \sum_{j=1}^{i-1} INV_j \cdot \prod_{k=j}^{i-1} (1 + RI_{k+1})}{Q_i^d}$$

unde :

INV_j^d - valoarea totala a investitiilor în sistemul de distributie puse în functiune în anul „j”, pentru înlocuirea imobilizarilor corporale amortizate integral (conform regulilor privind amortizarea reglementata), aflate în functiune la 31 decembrie 2004. Valoarea anuala a imobilizarilor corporale puse în functiune se determina conform metodologiilor de evaluare aprobate de ANRGN, publicate la începutul fiecarei perioade de reglementare. De asemenea, în acest termen se includ investitiile realizate în anul „i-1” în imobilizari corporale si necorporale supuse amortizarii ce nu tin de extinderea sistemului de distributie;

RoR^d - valoarea ratei reglementate a rentabilitatii capitalului pentru activitatea de distributie în perioada de reglementare;

n – durata reglementata de amortizare a imobilizarilor corporale INV_j^d ;

RI_{k+1} – rata inflatiei în anul urmator celui în care investitiile INV_j^d sunt puse în functiune;

Q_i^d – cantitatea de gaze naturale estimata a fi distribuita în anul „i” al perioadei de reglementare.

ΔCUG_{i-1}^{fr} - componenta unitara de corectie pentru diferenta dintre suma fixa unitara recunoscuta de ANRGN pentru acoperirea costurilor legate de achizitia gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente si impozitul pentru gazele naturale din productia interna, destinate revânzarii în cadrul activitatii de furnizare reglementata, în anul „i-1” si costurile efectiv realizate în acelasi an. Acest element este utilizat numai în formula venitului anual aferent activitatii de furnizare reglementata. Pentru activitatea de distributie, acest termen nu se aplica. Determinarea acestei valori se face cu urmatoarea formula :

$$\Delta CUG_{i-1}^{fr} = (1 + RoR^{fr}) \cdot (1 + RI_i) \cdot \frac{(CUG_{i-1,realizat}^{fr} - CUG_{i-1}^{fr})}{Q_i^{fr}}$$

unde:

$CUG_{i-1}^{fr,realizat}$ – costurile totale efectiv realizate, legate de achizitia gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente si impozitul pentru gazele naturale din productia interna, destinate revânzarii în cadrul activitatii de furnizare reglementata, în anul „i-1”. Evaluarea acestor costuri se face de catre ANRGN, pe baza contractelor efective derulate de operator si a balantei de gaze realizata din activitatea de furnizare reglementata. ANRGN are dreptul sa ceara toate contractele derulate de operator, indiferent de destinatia gazelor achizitionate si are dreptul sa respinga orice cost (art. 101 si 102 din Metodologie) care nu a fost realizat într-o maniera prudenta, tinând cont de situatia pietei la momentul încheierii contractelor.

CUG_{i-1}^{fr} - costurile totale legate de achizitia gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente si impozitul pentru gazele naturale din productia interna, destinate revânzarii în cadrul activitatii de furnizare reglementata, pe baza carora a fost determinata suma fixa unitara inclusa în venitul total unitar al anului „i-1”.

RoR^{fr} - valoarea ratei reglementate a rentabilitatii capitalului pentru activitatea de furnizare reglementata în perioada de reglementare

Q_i^{fr} - cantitatea de gaze naturale estimata a fi furnizata în regim reglementat, în anul „i” al perioadei de reglementare.

Fundamentarea cantitatilor estimate a fi distribuite, respectiv furnizate în regim reglementat - $Q_i^{d,fr}$ se realizeaza de catre operatorul care realizeaza distributia, respectiv furnizarea reglementata. ANRGN are dreptul sa ceara sau sa propuna revizuirea prognozelor înaintate, urmând ca în calculul venitului unitar în anul „i” - $VU_i^{d,fr}$ cantitatea de gaze naturale $Q_i^{d,fr}$ sa se stabileasca de comun acord cu operatorul.

Tinând cont de impactul pe care deschiderea pietei interne, schimbarea metodologiilor de tarificare si procesul de privatizare al principalelor companii de distributie îl produc, pentru activitatea de furnizare reglementata, venitul reglementat unitar - $VRU_i^{(1)d,fr}$ stabilit pentru prima perioada de reglementare va fi recalculat în situatia în care diferenta între cantitatea estimata $Q_i^{(1)d,fr}$ si cea efectiv furnizata în

regim reglementat este substantial diferita. Valoarea limitei de la care este permisa recalcularea venitului reglementat unitar - $VRU^{(1)}_{i, d, fr}$ va fi convenita cu fiecare operator în parte. Diferentele de venit reglementat unitar - $\Delta VRU^{(1)}_{i, d, fr}$ în plus vor fi recuperate de la operator, respectiv cele în minus vor fi recunoscute operatorului, odata cu ajustarea venitului reglementat unitar din anul urmator al primei perioade de reglementare. Diferentele de venit reglementat unitar - $\Delta VRU^{(1)}_{i, d, fr}$ vor fi calculate pentru întreaga diferenta dintre cantitatile prognozate si cele efectiv realizate. Pentru perioadele de reglementare ulterioare ($x \geq 2$), ANRGN nu va accepta recalculari ale venitului reglementat unitar - $VRU^{(x)}_{i, d, fr}$.

La ajustarea venitului reglementat în perioada de reglementare, valoarea capitalului de lucru recunoscuta în cheltuielile de capital ale operatorului la începutul perioadei de reglementare, va fi ajustata cu valoarea provizioanelor constituite pentru riscul de neîncasare a creantelor comerciale, în limita creantelor comerciale ce au depasit termenul de prescriere si care, cu toate eforturile managementului operatorilor, nu au putut fi recuperate din motive obiective, datorita prescrierii lor sau falimentului clientului în baza unei decizii judecatoresti ramasa definitiva si irevocabila.

Capitolul VI Evidentele contabile reglementate

Subsectiunea 2.2 Alocarea costurilor în costuri operationale (OPEX) si costuri de capital (CAPEX)

Referitor la art. 72 Cheltuielile de operare estimate pentru anul de baza vor fi evaluate tinând cont de :

- cheltuielile de operare înregistrate în anii anteriori;
- evolutia elementelor de cost (materiale, salarii, energie, servicii, etc) sectorial si pe ansamblul economiei;
- cresterea productivitatii muncii si a eficientei operatorului;
- dezvoltarea activitatii reglementate;

Referitor la art. 72, lit. c) Consumul tehnologic include toate consumurile operatorului, de orice natura, inclusiv pierderile, diferentele de masurare si consumurile pentru uzul propriu, în limitele aprobate de ANRGN.

Referitor la art. 72, lit. d) În cheltuielile cu personalul vor fi incluse si costurile pentru plati compensatorii datorate salariatilor, ca urmare a restructurarii activitatii operatorilor si concedierilor colective, numai în situatia în care obiectivele de crestere a eficientei economice a activitatii, stabilite de catre ANRGN la începutul perioadei de reglementare prin termenul X al formulelor de ajustare anuala, impun astfel de masuri. În situatia în care, prin aplicarea unor masuri de restructurare a activitatii operatorilor si concedierilor colective, operatorii obtin rate de crestere a eficientei activitatii economice superioare obiectivelor impuse de ANRGN prin termenul X al formulelor de ajustare anuala, astfel de costuri vor fi recunoscute numai în limita necesara atingerii obiectivelor de eficienta economica impuse de ANRGN.

Referitor la art. 74, alin. 2, pct. a) Dobânzile, comisioanele bancare si diferentele de curs valutar, aferente creditelor pentru finantarea imobiliarilor corporale si necorporale puse în functiune, sunt recunoscute în CAPEX daca creditele pentru care acestea sunt platite finanteaza constructia unor active pâna la punerea acestora în functiune. Aceste sume pot fi incluse în valoarea contabila a

activului sau pot fi evidentiata separat si capitalizate, pentru a fi incluse în valoarea bazei de active reglementate RAB, la începutul perioadelor de reglementare.

Referitor la art. 74, alin. 2, pct. b) Capitalul de lucru se determina pentru fiecare operator si se adauga la valoarea RABo implicit, calculat pentru prima perioada de reglementare. Din cea de a doua si urmatoarele perioade de reglementare, valoarea RAB va include si capitalul de lucru. Capitalul de lucru recunoscut de ANRGN se refera la capitalul de lucru net, necesar operatorului pentru desfasurarea activitatii curente din perioada de reglementare, pentru o durata medie de 30 de zile calendaristice. Capitalul de lucru net admis se determina ca fiind a 12 parte din valoarea veniturilor totale ale operatorului, estimate a fi realizate din activitatea reglementata în primul an al perioadei de reglementare, exclusiv TVA. În cazul activitatii de furnizare reglementata, veniturile totale ale operatorului se calculeaza pe baza cantitatilor si a preturilor reglementate (exclusiv TVA) estimate pentru furnizarea gazelor naturale catre piata captiva în primul an al perioadei de reglementare. În situatia în care operatorul care realizeaza furnizarea reglementata este integrat cu operatorul sistemului de distributie, pentru calculul capitalului de lucru net admis aferent activitatii de furnizare reglementata, tariful de distributie inclus în pretul final reglementat nu va fi luat în calcul, astfel încât veniturile totale aferente activitatii de furnizare reglementata sa nu includa si veniturile corespunzatoare realizate din activitatea de distributie, desfasurata concomitent cu activitatea de furnizare reglementata. Stabilirea valorii capitalului de lucru se face la începutul fiecărei perioade de reglementare, corectia între capitalul de lucru net estimat pentru perioada de reglementare si capitalul de lucru din perioada de reglementare anterioara inclus în RAB realizându-se prin termenul ΔCLP^n din formula de determinare a RAB explicitata în art. 116 din Metodologie.

În valoarea RAB vor fi incluse si provizioanele constituite pentru riscul de neîncasare a creantelor comerciale rezultate din desfasurarea activitatii reglementate, care au depasit termenul legal de prescriere, precum si provizioanele constituite pentru refacerea mediului, în limita recunoscuta la calculul impozitului pe profit, conform prevederilor legale.

Prin creante comerciale ce au depasit termenul de prescriere se înțeleg acele debite care, cu toate eforturile managementului operatorilor, nu au putut fi recuperate din motive obiective, datorita prescrierii lor sau falimentului clientului în baza unei decizii judecatoresti ramasa definitiva si irevocabila. De asemenea, acestea includ si toate costurile efectuate de operator pentru recuperarea acestora (ex. taxe de timbru, cheltuieli de judecata, altele asemenea.) Aceste cheltuieli se capitalizeaza si se includ în provizioanele constituite pentru riscul de neîncasare a creantelor comerciale rezultate din desfasurarea activitatii reglementate. Pentru calculul amortizarii reglementate, aceste provizioane se includ în Grupa 5 „Alte imobilizari corporale si necorporale” din anexa privind „Duratele reglementate pentru amortizarea imobilizarilor corporale si necorporale”.

Sectiunea 5 Reguli privind calculul bazei de active reglementate (RAB)

Referitor la art. 107 Metoda de calcul a RAB implicit va fi utilizata pentru determinarea valorii bazei de active reglementate pentru :

- SNTGN Transgaz SA Medias, pentru determinarea valorii bazei de active reglementate aferente activitatii de transport;
- SNGN Romgaz SA Medias pentru determinarea valorii bazei de active reglementate aferente activitatii de înmagazinare subterana
- SC Distrigaz Nord SA Târgu Mures si SC Distrigaz Sud SA Bucuresti, pentru determinarea valorii bazei de active reglementate aferente activitatilor de distributie si de furnizare reglementata

Metoda RAB implicit va fi utilizata pentru acesti operatori numai pentru a determina valoarea bazei de active reglementate la începutul primei perioade de reglementare. Începând cu cea de a doua perioada de reglementare, aceasta metoda nu va mai fi utilizata, determinarea valorii bazei de active reglementate urmând regulile din Metodologie pentru toate perioadele de reglementare ulterioare.

Metoda de calcul a RAB prin reconstituirea valorii nete a bazei activelor reglementate se va aplica tuturor celorlalti operatori licentiați din sectorul gazelor naturale care desfasoara activitati reglementate. Valoarea RAB care va fi luata în considerare la fundamentarea tarifelor si/sau preturilor reglementate va reflecta valoarea neta a bazei de active reglementate rezultata în urma reconstituirii acesteia, corectata cu gradul de utilizare a respectivelor active la momentul reconstituirii în raport cu parametrii prevazuti în proiectele de executie înaintate ANRGN pentru autorizarea respectivelor sisteme. Diferenta dintre valoarea RAB reconstituita si valoarea RAB inclusa în calculul tarifelor si/sau preturilor reglementate la începutul perioadei de reglementare va fi luata în considerare pe masura atingerii parametrilor proiectati ai sistemelor, în valoare actualizata, astfel încât sa se asigure recuperarea integrala a capitalului investit.

Referitor la art. 110 Pentru activitatea de furnizare reglementata, valoarea initiala RAB₀, utilizata la calculul venitului de baza în primul an al primei perioade de reglementare, reflecta valoarea activelor aferente furnizarii gazelor naturale pe piata consumatorilor ce vor ramâne în continuare captivi de drept. Valoarea RAB₀ nu include activele aferente furnizarii gazelor naturale pe piata consumatorilor eligibili.

Subsectiunea 5.2 Metoda RAB implicit

Referitor la art. 116 Începând cu a doua perioada de reglementare si pentru toate cele ce urmeaza acesteia, calculul valorii RAB la începutul perioadei de reglementare se realizeaza pe baza formulei din Metodologie.

Valoarea $(1+RI^c)$ din formula din Metodologie si care reprezinta rata cumulata a inflatiei în perioada de reglementare se calculeaza astfel :

$$(1+RI^c) = \prod_{i=2}^5 (1 + RI_{i,actual}^{n-1})$$

unde:

n = perioada de reglementare curenta

$RI_{i,actual}^{n-1}$ = rata inflatiei in anul i alperioadei de reglementare $n-1$

În termenul ΣD^{n-1} din formula din Metodologie, reprezentând valoarea cumulata a amortizarii reglementate în perioada de reglementare „ $n-1$ ”, se include:

- amortizarea calculata pe baza valorii RAB la începutul perioadei de reglementare;
- amortizarea aferenta imobiliarilor corporale puse în functiune pe parcursul perioadei de reglementare “ $n-1$ ”, pentru înlocuirea imobiliarilor corporale amortizate integral, conform regulilor privind amortizarea reglementata, aflate în functiune la 31 decembrie 2004. Valoarea acestei amortizari este inclusa în formulele de corectie anuala a venitului reglementat (art. 44, art. 45 si art. 46 din Metodologie) prin termenul INV^d .
- amortizarea colectata suplimentar de operator, ca urmare a introducerii în formulele de ajustare anuala a venitului reglementat unitar a influentei elementelor generatoare de costuri.

Termenul CLPⁿ din formula reprezintă corectia pentru capitalul de lucru net și pentru provizioanele pentru creanțele comerciale iesite din termenul de prescriere și pentru provizioanele pentru refacerea mediului.

Pentru activitatea de furnizare reglementată, inclusiv în cazul furnizării de ultima instanță, valoarea RAB aferentă acestei activități va fi ajustată la începutul fiecărei perioade de reglementare, ținând cont și de migrarea efectivă a consumatorilor din spre piața reglementată spre piața liberă concurențială.

Referitor la art. 118, alin. (1), lit. b) Construirea registrului inițial al activelor reglementate porneste de la evidentele contabile ale operatorilor, așa cum sunt aceste active înregistrate la data de 31 decembrie 2004. Translatarea activelor din registrele contabile în registrele de evidență a bazei de active reglementate se va realiza după următoarele criterii :

- a) imobilizări corporale ce vor fi înregistrate în evidență activelor reglementate cu valoare „zero”:
 1. conductele de distribuție puse în funcțiune până la 1 ianuarie 1995, indiferent de valoarea contabilă rămasă;
 2. conductele de distribuție aparținând tertilor, indiferent de vechimea acestora, aflate în exploatarea și întreținerea operatorilor la data de 31 decembrie 2004;
- b) imobilizări corporale ce vor fi înregistrate în evidență activelor reglementate cu valoarea determinată prin multiplicarea valorii contabile rămase la 31 decembrie 2004 cu coeficientul calculat ca raport între 1/3 din valoarea RABo și valoarea contabilă rămasă la data de 31 decembrie 2004:
 1. conductele de distribuție puse în funcțiune între 1 ianuarie 1995 și 1 ianuarie 2000;
 2. imobilizările corporale și necorporale, altele decât conductele de distribuție, a căror durată normată de amortizare, conform reglementărilor contabile în vigoare, este mai mică de cinci ani inclusiv;
- c) imobilizări corporale ce vor fi înregistrate în evidență activelor reglementate cu valoarea determinată prin multiplicarea valorii contabile rămase la 31 decembrie 2004 cu coeficientul calculat ca raport între 2/3 din valoarea RABo și valoarea contabilă rămasă la data de 31 decembrie 2004:
 1. conductele de distribuție puse în funcțiune după 1 ianuarie 2000;
 2. imobilizări corporale și necorporale supuse amortizării, conform reglementărilor contabile în vigoare, altele decât cele menționate la punctul b) alineatul 2.

Capitolul VII Rata reglementată a rentabilității capitalului

Referitor la art. 120 Calculul WACC se face în termeni nominali, după impozitul pe profit. Transformarea WACC nominal, post-tax în RoR real, pretax se face cu următoarea formulă:

$$RoR = \frac{\frac{1+WACC}{1+p} - 1}{(1-T)} + \frac{T}{1-T} \left[\frac{1 - \left(\frac{1+p}{1+WACC} \right)^{nr} - \frac{nr}{nc} \cdot \frac{1}{WACC} \cdot \left(\frac{WACC-p}{1+p} \right) \cdot \left(1 - \frac{1}{(1+WACC)^{nc}} \right)}{nr - \frac{1+p}{WACC-p} \cdot \left[1 - \left(\frac{1+p}{1+WACC} \right)^{nr} \right]} \right]$$

unde :

RoR – rata reglementata a rentabilitatii capitalului, din formula de calcul a venitului de baza VBo;

WACC – costul mediu ponderat al capitalului, determinat în termeni nominali, dupa impozitare, calculat pe baza formulei de la art. 121 din Metodologie;

π – rata medie a inflatiei în perioada de reglementare;

T – rata impozitului pe profit în perioada de reglementare;

nr – durata reglementata de amortizare a imobilizarilor corporale si necorporale;

nc – durata contabila de amortizare a imobilizarilor corporale si necorporale, potrivit legii contabilitatii.

Formula de transformare prezentata asigura echivalarea fluxului de numerar generat de activitatea reglementata pe perioada de amortizare a imobilizarilor corporale si necorporale, conform regulilor privind amortizarea reglementata, calculat în termeni nominali, dupa aplicarea impozitului pe profit, cu un flux de numerar echivalent, calculat în termeni reali, înainte de aplicarea impozitului pe profit . În formula s-au cuantificat efectele generate de cele doua perioade diferite de amortizare a imobilizarilor corporale si necorporale, respectiv duratele reglementate de amortizare si duratele fiscale de amortizare, astfel încât diferentele dintre cele doua durate de amortizare sa nu induca diferente în plus sau în minus în fluxul de numerar al operatorilor.

Capitolul VIII Factorii de ajustare a veniturilor reglementate

Referitor la art. 127 Valoarea ratei de crestere a eficientei economice se stabileste de catre ANRGN, separat pentru fiecare operator ce desfasoara activitati reglementate; aceasta va cuantifica potentialele economii de costuri ce pot fi realizate în mod concret de catre fiecare operator, evaluate pe baza principiilor prevazute la art. 128 (2) din Metodologie.

Valoarea ratei de crestere a eficientei economice - X din formulele de ajustare anuala a veniturilor reglementate se determina astfel încât sa reflecte câstigurile de eficienta asteptate atât pentru cheltuielile de operare, cât si pentru cheltuielile de capital. În determinare factorului X se considera valori ale inflatiei similare celor utilizate la calculul ratei reglementate a rentabilitatii capitalului, astfel încât suma totala a costurilor si suma totala a veniturilor din perioada de reglementare sa fie egale în valori prezente, în termeni nominali înainte de impozitare.

În cazul în care inflatia efectiva este diferita de valorile estimate ale inflatiei considerate la determinarea valorii ratei de crestere a eficientei economice X, diferentele se includ în termenul de ajustare pentru costurile neprevazute - $CE^{t, ds}_i$, respectiv $CEU^{d, fr}_i$.

Referitor la art. 131, alin. (2) Costurile unitare neprevazute $CEU_i^{d, fr}$ care corectează venitul unitar în anul „i” al perioadei de reglementare se determină pe baza următoarei formule :

$$CEU_i^{d, fr} = (1+RoR) * CE_{i-1, actual}^{d, fr} / Q_i^{d, fr}$$

unde :

$CEU_i^{d, fr}$ – valoarea unitară a elementului de corecție a veniturilor unitare în anul „i” pentru activitatea de distribuție, respectiv pentru activitatea de furnizare reglementată;

RoR – rata reglementată a rentabilității capitalului pentru perioada de reglementare pentru activitatea de distribuție, respectiv pentru activitatea de furnizare reglementată;

$CE_{i-1, actual}^{d, fr}$ – valoarea totală a costurilor neprevazute realizate de operator în anul „i-1” din activitatea de distribuție, respectiv din activitatea de furnizare reglementată;

$Q_i^{d, fr}$ – cantitatea de gaze naturale estimată a fi distribuită, respectiv furnizată în regim reglementat, în anul „i” al perioadei de reglementare.

Referitor la art. 134 Formula elementelor generatoare de costuri (EGC) se stabilește de către ANRGN înainte de începutul fiecărei perioade de reglementare. Setul de indicatori ce vor fi utilizați în formula EGC se determină diferentiat, pentru activitatea de distribuție și pentru activitatea de furnizare reglementată. Valoarea coeficienților din formula EGC se stabilește pe baze individuale și este specifică fiecărui operator.

Începând cu cea de a doua și următoarele perioade de reglementare, formulele de ajustarea a veniturilor reglementate pe baza elementelor generatoare de costuri vor fi determinate în consultare cu fiecare operator, pe baza datelor statistice furnizate ANRGN de către acesta.

Referitor la art. 135, art. 136, art. 137 și art. 140 Componentele fixe pentru rezervarea capacității în sistemul de transport sau de distribuție - RC_{ti} , RC_{te} , RC_t , RC_d , din structura tarifelor de transport, respectiv de distribuție, exprimate în lei/1000 mc/h, respectiv în lei/mc/h, reprezintă suma pe care un utilizator al sistemului trebuie să o plătească operatorului de sistem pentru a avea rezervată o capacitate de 1000 mc (în cazul sistemelor de transport), respectiv de un mc (în cazul sistemelor de distribuție) în orice oră dintr-un interval continuu de 365 de zile calendaristice.

Referitor la art. 143 Fundamentele de stabilire a veniturilor de bază, precum și propunerile de prețuri și/sau tarife reglementate se înaintează ANRGN de către operatorii licențiați.

- Datele și informațiile pentru susținerea elementelor de fundamentare se referă în principal la :
 - capacitățile rezervate și volumele vehiculate prin sistemul de transport, respectiv prin sistemul de distribuție, capacitățile rezervate și volumele injectate, stocate și extrase în și din depozitele subterane;
 - portofoliul de contracte de achiziție a gazelor naturale din producția internă și din import respectiv pentru serviciile de transport, înmagazinare subterană și/sau de distribuție;
 - structura de clienți/consumatori, cu prezentarea caracteristicilor specifice fiecărei categorii (factori de sarcină, consum anual, vârfuri de consum, etc.);

Aceste elemente se vor referi atât la realizările din ultimele 6 luni calendaristice anterioare depunerii fundamentarilor, cât și la estimările operatorului pentru fiecare an al perioadei de

reglementare. Totodata, vor fi explicate premisele considerate la estimarea fiecaruia din elementele de fundamentare prognozate.

- Evidentele contabile reglementate ECR se refera la:
 - ECR - realizari pentru ultimul an de activitate anterior perioadei de reglementare;
 - ECR - estimare a elementelor cuprinse în ECR pentru anul de baza, împreuna cu o prezentare a premiselor considerate la estimarea fiecaruia dintre ele;
 - propunerea operatorului de alocare a costurilor, pentru calculul preturilor si/sau tarifelor
- Propunerile privind rata de crestere a eficientei economice se refera la aprecierea de catre operator a valorii factorului X din formulele de ajustare. Totodata, operatorul poate propune ANRGN o formula de cuantificare a influentelor elementelor generatoare de costuri (formula EGC), cu explicarea mecanismului de determinare.
- Propunerile de preturi si/sau tarife reglementate vor reflecta structura de preturi si/sau tarife estimata de catre operator, având în vedere venitul de baza si costurile preluate direct fundamentate de operator.

Referitor la art. 144 Pe baza elementelor prezentate, departamentele de specialitate vor analiza si evalua, împreuna cu operatorul, propunerile înaintate, având dreptul sa ceara lamuriri suplimentare.

În situatia în care, pe baza informatiilor prezentate si a analizelor efectuate, departamentele de specialitate considera necesara ajustarea elementelor de fundamentare, vor înainta operatorului propunerile de ajustare, astfel încât sa se ajunga la un punct de vedere comun asupra :

- venitul de baza, costurilor preluate direct si elementelor de ajustare anuala a venitulului reglementat;
- structurii de preturi si/sau tarife si nivelului acestora.

Daca nu se poate ajunge la un punct de vedere comun, departamentele de specialitate au dreptul sa decida asupra elementelor mentionate, având obligatia ca în raportul întocmit sa explice motivele care stau la baza deciziilor luate.